P 309279 Afgiftekantoor Turnhout

Mobiliteitsbrief

voor een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid
11e jaargang, nr 111 verschijnt maandelijks behalve in juli en augustus

december 2009

De Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een lokaal duurzaam mobiliteitsbeleid uitgewerkt kan worden in samenwerking met andere partners en overheden.

Alle Vlaamse burgemeesters, schepenen, gemeente- en provincieraadsleden en volksvertegenwoordigers en alle geïnteresseerde mobiliteitsprofessionals krijgen een exemplaar.

Foto: Peter Van Hoof

Duurzaam vlootbeheer

De voorbije jaren maken steeds meer lokale overheden werk van een milieuvriendelijker wagenpark. In deze Mobiliteitsbrief krijgt u concrete tips om uw vloot zo duurzaam mogelijk te beheren. U leest ook hoe u subsidies kunt aanvragen voor de aankoop van nieuwe, milieuvriendelijkere voertuigen.

Milieuvriendelijke voertuigen 30% gesubsidieerd

Voor de aankoop van nieuwe, milieuvriendelijke voertuigen kunnen lokale overheden onder bepaalde voorwaarden 30% subsidie ontvangen via de Samenwerkingsovereenkomst. Sofie De Coster legt uit.

Foto: LNE

"Er is een stijgende trend in de aanvraag van subsidies voor de aankoop van milieuvriendelijke voertuigen."

Sofie De Coster, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie & VEA

De Samenwerkingsovereenkomst is een vrijwillige overeenkomst die een gemeente, stad of provincie kan afsluiten met de Vlaamse Overheid op vlak van milieu. De lokale overheid krijgt dan in ruil voor de uitvoering van een aantal acties financiële en inhoudelijke ondersteuning. Sofie De Coster: "Wie intekent voor de Samenwerkingsovereenkomst, engageert zich om minstens de basisbepalingen voor de 10 thema's uit te voeren: Instrumentarium, Afval, Milieuverantwoord productgebruik, Water, Hinder, Energie, Mobiliteit, Natuur, Bodem en Duurzame Ontwikkeling. Bij een positieve evaluatie krijgt men een basisvergoeding. Steden en gemeenten kunnen bijkomende subsidies krijgen via het onderscheidingsniveau en een projectmodule als de uitvoering van de basisbepalingen goedgekeurd wordt."

Aankoop milieuvriendelijk voertuig

"Sinds de mogelijkheid bestaat om subsidies aan te vragen voor de aankoop van milieuvriendelijke voertuigen, maken veel gemeenten daar gebruik van. We merken met 37 aanvragen in 2008 en 45 aanvragen in 2009 een stijgende trend", zegt Sofie De Coster. "Via de Samenwerkingsovereenkomst kan de aankoop van een milieuvriendelijke wagen voor 30% gesubsidieerd worden. Welke voertuigen beschouwd worden als milieuvriendelijk, wordt voor personenwagens en lichte vrachtwagens bepaald door de ecoscore. Uitzonderingen – zoals een elektrisch wagentje dat omwille van de quadricycle-motor beschouwd moet worden als een brommer – worden apart beoordeeld. De aankoop van deze voertuigen 'buiten categorie' wordt voor 50 % betoelaagd."

Meer info:
www.samenwerkingsovereenkomst.lne.be

Voorwaarden voor subsidiëring

Voertuigen die gecategoriseerd worden als personenwagen of lichte vrachtwagen moeten volgende minimale ecoscore halen om gesubsidieerd te kunnen worden via de Samenwerkingsovereenkomst (zie pagina 2):

- Personenwagens: ecoscore 70
- Lichte vrachtwagens
- N1 klasse I (RM*≤ 1305 kg): ecoscore 68
- N1 klasse II (RM*: >1305 ≤ 1760 kg): ecoscore 53
- N1 klasse III (RM* >1760 kg): ecoscore 44

Voor vrachtwagens wordt gekeken naar de euronorm. Zo beschouwen we een vrachtwagen als milieuvriendelijker wanneer hij voldoet aan de wettelijk geldende EURO-norm + 1. Aangezien sinds 1 oktober 2009 alle nieuwe vrachtwagens moeten voldoen aan de EURO V-norm, zullen enkel nog vrachtwagens gesubsidieerd worden die voldoen aan de EURO VI-norm.

*RM = "referentiemassa": de massa van het voertuig in rijklare toestand, verminderd met een massa van 75 kg voor de bestuurder en vermeerderd met een massa van 100 kg.

10 tips voor duurzaam vlootbeheer

■ Veel regionale en lokale besturen streven ernaar om een milieuvriendelijk wagenpark samen te stellen. Toch kunnen openbare besturen meer doen dan dat. Tien eenvoudige tips.

1. Vervang oude wagens

Vernieuw uw wagenvloot door meer milieuvriendelijke en energiezuinige wagens aan te schaffen. Begin met de inventaris van het huidige wagenpark en deel die op in verschillende categorieën, naargelang hun uitstoot en verbruik. Gebruik hiervoor de MTV-applicatie op www.ecoscore.be . Door de meest vervuilende wagens eerst te vervangen, kan al snel winst geboekt worden op vlak van verbruik en uitstoot.

2. Denk ook aan de grote jongens

Een aanzienlijk deel van de wagenvloot bij gemeentebesturen bestaat uit vracht- en bestelwagens. Net deze voertuigen zijn verantwoordelijk voor behoorlijk wat emissies. Bij de aankoop van vrachtwagens kiest u dan ook best voor een model dat beantwoordt aan de EURO V-norm. Het verschil met een EURO I-vrachtwagen is enorm: de jaarlijkse uitstoot van fijn stof daalt van 108 kg naar 6 kg en de uitstoot van NOx van 2400 kg naar 600 kg. Een te dure investering? Vergeet niet dat het verbruik van nieuwere modellen pakken lager ligt, wat rechtstreeks voelbaar is in de portemonnee.

3. Gebruik milieuvriendelijke gunningscriteria bij aankoop nieuwe voertuigen

Veel overheden gebruiken voornamelijk technische criteria bij de aankoop van nieuwe voertuigen. Om een duurzaam mobiliteitsbeleid te voeren zijn milieuvriendelijke gunningscriteria onontbeerlijk. Gebruik de ecoscore (www.ecoscore.be) als bijkomend gunningscriterium om zo tot een duurzaam wagenpark te komen. De ecoscore is een getal tussen 0 en 100 dat een indicatie geeft van de globale milieuvriendelijkheid van een voertuig. Hiervoor worden verschillende schadeeffecten mee in rekening gebracht: broeikaseffect, luchtkwaliteit (gezondheidseffecten & effecten op ecosystemen) en geluidshinder. Hoe hoger het getal, hoe beter.

4. Leer uw chauffeurs zuinig rijden

Milieuvriendelijke wagens invoeren is een eerste stap, maar de grootste bezuiniging op vlak van verbruik komt van de chauffeurs zelf. Door hun rijgedrag aan te passen kunnen chauffeurs tot een kwart minder brandstof verbruiken. Verschillende stadsbesturen en overheidsdiensten organiseren daarom cursussen eco-driving. De website www.ecodriving-xl.be geeft specifieke informatie en tips over eco-driving voor vrachtwagenbestuurders. Voor een overzicht van de verschillende opleidingsverstrekkers over eco-driving kunt u terecht op www.mobimix.be (thema - eco-driving - opleiding volgen).

5. Investeer in nieuwe technologieën

Openbare besturen zijn ideaal geplaatst om een voorbeeldfunctie in te nemen op vlak van nieuwe autotechnologie. Door te investeren in wagens op elektriciteit of aardgas (CNG) kunnen ze een voortrekkersrol spelen in de opmars van deze alternatieve aandrijfvormen.

6. Kies voor wagens op maat van de stad

Vlootbeheerders van steden hebben het nadeel dat hun wagens hoofdzakelijk stadsverkeer ondergaan met veel afremmen en optrekken tot gevolg. Dat jaagt het verbruik de hoogte in. Gelukkig bestaan er ook wagens die net bij stadsverkeer tot hun recht komen en er zelfs minder verbruiken zoals hybride en elektrische wagens. Soms kunnen ook dienstfietsen zeer geschikt zijn.

Foto: Lier

Lier kocht een elektrische mini-vuilkar aan om in te zetten in het centrumgebied.

7. Onderhoud uw wagenpark

Een slecht onderhouden wagen met vuile filters en foutieve bandenspanning verbruikt tot 10 % meer dan een goed onderhouden wagen. Daarom is het van groot belang dat het wagenpark op regelmatige basis een grondige beurt krijgt. Via het project Ecospanning kun je de energiesnoeiers banden laten pompen op het gemeentelijke parkeerterrein. Meer info op www.ecospanning.be.

8. Geef zelf het goede voorbeeld

Geef zelf het goede voorbeeld door voor een zuinige wagen te kiezen, of waarom niet: een hybride wagen. Door regelmatig de fiets of het openbaar vervoer te gebruiken voor werkverplaatsingen, toont u dat er goede alternatieve bestaan voor de wagen.

9. Kies voor alternatieve brandstoffen

Rust een deel van uw wagenpark uit met alternatieve brandstoffen. Een zeer goedkoop en milieuvriendelijk alternatief zijn wagens op LPG of aardgas. Voor deze laatste kan u zelf een vulinstallatie aanschaffen, een investering die bij een middelgroot wagenpark snel is terugverdiend.

10. Deel uw dienstwagens met uw inwoners

Als de wagens uit uw vloot maar weinig gebruikt worden, is het soms economisch en ecologisch voordeliger om wagens te delen met anderen. Dit lijkt praktisch moeilijk haalbaar, maar initiatieven zoals cambio bewijzen dat het kan.

Deze tekst kwam tot stand m.m.v. Wouter Florizoone, coördinator van Mobimix.be.

Lees meer

Een uitgebreid dossier met tips en links voor duurzaam vlootbeheer vindt u op www.mobimix.be

mobimix.be
platform ecologisch vlootbeheer

Nieuw:
Handleiding en voorbeeldbestek

'Opname milieuaspecten in milieuvriendelijk voertuig'

Binnen de Samenwerkingovereenkomst kunnen gemeenten op onderscheidingsniveau 0,5 punten verdienen als ze milieuaspecten in het bestek opnemen voor de aankoop van een voertuig. Sinds kort is hierover een handleiding beschikbaar. Daarin wordt per type voertuig aangegeven welke milieuaspecten in het bestek opgenomen kunnen worden. Daarnaast wordt er ook aangegeven op welke manier de ecoscore als gunningscriterium in het bestek opgenomen kan worden. Naast

Roeselare: “Duurzaamheid is een en-en-verhaal”

■ Al drie jaar is Roeselare bezig om haar stadswagenpark milieuvriendelijker te maken. Dankzij een geïntegreerde aanpak en een duidelijke visie op duurzaamheid zijn de resultaten zeer bemoedigend. “In die tijd is de gemiddelde ecoscore van ons wagenpark met 4 punten gestegen”, aldus Bert Vanhuyse, duurzaamheidsambtenaar.

“Misschien is het omdat wij een hotspot voor fijn stof hebben dat wij er zoveel belang aan hechten, maar alleen een milieuvriendelijke wagen aankopen volstaat voor ons niet”, zegt Bert Vanhuyse met volle overtuiging. “Duurzaam omgaan met het wagenpark moet een en-en-verhaal zijn. Net zoals de meeste thema’s die onder de vlag ‘duurzame ontwikkeling’ vallen, is het gewenste eindresultaat de som van een heleboel kleine acties, over verschillende beleidsthema’s heen, zoals mobiliteit, aankoopbeleid, vlootbeheer en personeelsbeleid. Dat principe proberen wij in Roeselare al toe te passen sinds 2006. Sinds toen evalueren wij bijvoorbeeld jaarlijks het gebruik en verbruik van ons volledig voertuigenpark dat toch meer dan 80 voertuigen telt. We doen dat op basis van de ecoscore. Zo hebben we onder meer al wagens verschoven van dienst, zodat de minst vervuilende meer worden ingezet dan de meest vervuilende. Sommige voertuigen werden vroegtijdig vervangen.”

“Voor elke dienstwagen die nieuw wordt aangekocht, nemen wij strikte criteria op in de bestekken. Daarvoor gebruiken we de ecoscore voor gewone voertuigen en de EURO-norm voor zwaar vervoer. We kiezen daarbij steeds voor de kleinst mogelijke motoruitvoeringen en roetfilters op dieselvoertuigen. Enkel zwaar vervoer of wagens waarvan we vooraf weten dat ze langere afstanden afleggen, worden in dieseluitvoering aangekocht.” Via onze vertegenwoordiging in de afvalintercommunale MIROM worden er nu ook huisvuilophaalwagens ingezet met EURO V-motor én roetfilter.

Schoolbus

Via bovenstaande procedure kocht Roeselare afgelopen zomer onder meer een milieuvriendelijke schoolbus aan. “Voor de aankoop van de schoolbus dienden we een subsidieaanvraag in via de Samenwerkingsovereenkomst. Die werd ondertussen goedgekeurd. Als ook de rapportering wordt goedgekeurd, krijgen we 30 % subsidie, wat neerkomt op 53.842 euro.” Naast de aankoop van milieuvriendelijke voertuigen pakt Roeselare ook de menselijke factor aan. Afgelopen najaar kregen 24 personeelsleden een opleiding ‘ecodriving’. Het stadsbestuur komt als werkgever ook tussen in duurzaam woon-werkverkeer met een fietspremie en het derdebetalersysteem van De Lijn en de NMBS. Voor dienstverplaatsingen zijn er fietsen ter beschikking.

Alternatieve brandstoffen

Ook op het vlak van alternatieve brandstoffen doet Roeselare inspanningen. Bert Vanhuyse: “Wij toetsten de verschillende mogelijkheden voor alternatieve brandstoffen in het verleden al af, maar we ondervinden hier en daar nog problemen. In 2008 kochten we wel al een elektrische scooter en er is ook een aanbesteding lopende voor de aankoop van een elektrisch transportmiddel voor de stedelijke begraafplaats. We onderzoeken ook of in 2010 één of twee hybride bestelwagens aangekocht kunnen worden.”

“Een duurzaam wagenpark is de som van een heleboel kleine acties, over verschillende beleidsthema’s heen: mobiliteit, aankoopbeleid, vlootbeheer en personeelsbeleid.”

Foto: Peter Van Hoof

Bert Vanhuyse, duurzaamheidsambtenaar Roeselare.

Ecoscore gestegen

“Door al deze inspanningen is de gemiddelde ecoscore van het hele wagenpark in twee jaar tijd met 4 punten gestegen. Dit ondanks een sterke uitbreiding van de vloot in het kader van een reorganisatie en het verbeteren van de dienstverlening. De vergroening van ons wagenpark is ook mee te danken aan de aankoopverantwoordelijken binnen ons bestuur, die actief meedenken over mogelijke verbeteringen.”

Elk jaar screent Roeselare het volledige voertuigenpark op milieuvriendelijkheid.

bestek aankoop

de handleiding is er ook een voorbeeldbestek ter beschikking. Hierin wordt een van de mogelijke manieren om milieuaspecten in het bestek op te nemen uitgewerkt.

De handleiding en het bestek zijn terug te vinden op www.samenwerkingsovereenkomst.lne.be (handleiding). Contactpersonen voor de Samenwerkingsovereenkomst bij het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie: Sofie De Coster (sofie.decoster@lne.vlaanderen.be) of Annemie Wynands (annemie.wynands@lne.vlaanderen.be).

Onlangs kocht Roeselare een milieuvriendelijke schoolbus. De stad diende daarvoor een subsidieaanvraag in voor 30%.

Oostende: dubbele winst door auto's te delen met inwoners

Sinds april deelt de stadsdienst van Oostende twee dienstwagens met haar inwoners via een autodeelproject van cambio. "Het project loopt zeer vlot", zegt Tom Germonpré, schepen van energiebesparing in Oostende.

Foto: Oostende

"We kunnen onze stadswagens nu veel efficiënter inzetten."

Tom Germonpré, schepen van Energiebesparing Oostende.

Tom Germonpré: "Begin 2009 wilden we van start gaan met autodelen in onze stad. Het waren de mensen van cambio die voorstelden om met het stadspersoneel ook gebruik te maken van de autodeelwagens. Omdat we in Oostende dan te veel dienstwagens hadden, leek het ons best om twee van onze dienstwagens ter beschikking te stellen van de inwoners. Zo boeken we dubbele winst: we sparen de leasingkosten van twee nieuwe wagens uit én we zetten de twee betrokken voertuigen van onze stadsdienst efficiënter in."

"Om het project bekend te maken in onze stad organiseerden we twee infoavonden op het stadhuis, met een totale opkomst van ongeveer 350 mensen. Momenteel hebben we 75 cambio-leden, niet slecht voor een stad waar een groot aantal senioren wonen die toch eerder terughoudend zijn in dergelijke zaken. Binnenkort plannen we in samenwerking met De Lijn nog een communicatiecampagne. Eens het project echt goed op poten staat, verwachten we dat de mond-aan-mondreclame wel zijn werk zal doen."

Reservatie gewenst

Op de vraag of er nooit problemen rijzen met reservaties, is het antwoord resoluut neen. Germonpré: "De meeste cambiogebruikers willen de wagens sowieso na de kantooruren boeken. De meeste stadsdiensten werken met een planning en kunnen dus ruim op voorhand een cambiowagen reserveren. Sommige diensten hebben zelfs vaste dagen. We hebben ook nog een andere wagen, die we niet aanbieden via cambio en die dus alleen door ons stadspersoneel gebruikt wordt. Die wagen gebruiken we vooral voor dringende of onverwachte verplaatsingen. We hebben nog geen problemen ondervonden met deze manier van werken."

Foto: cambio

In Oostende gebruiken ook burgers de stadwagens, mits reservatie.

Peer: dienstfietsen voor korte verplaatsingen

De stad Peer kocht begin dit jaar acht dienstfietsen aan. Ze kregen daarvoor 50 % subsidies.

Het stadsbestuur besloot tot de aankoop omdat het personeel regelmatig korte verplaatsingen moet doen, onder meer tussen de verschillende stadsdiensten. Koen Agten, milieuambtenaar Peer: "Fietsen is niet alleen milieuvriendelijker, maar ook sneller omdat er niet gezocht moet worden naar een parkeerplaats en omdat in een aantal straten in het stadscentrum éénrichtingsverkeer geldt voor auto's. De fietsen worden veel gebruikt, de reacties zijn dan ook positief." De aankoop van de fietsen werd voor 50% gesubsidieerd via de Samenwerkingsovereenkomst, thema mobiliteit.

Foto: Peer

Peer kocht acht identieke dienstfietsen, met opschrift. Dankzij de herkenbaarheid op straat, vervullen ze ook een sensibiliserende rol bij de inwoners.

Goed om weten

Overgangstermijn taxiregelgeving verlengd

De overgangstermijn voor de installatie van randapparatuur in taxi's wordt met 6 maanden verlengd tot 30 juni 2010. Tijdens deze overgangsperiode zal er nog een besluit worden opgemaakt om een aantal technische bepalingen die zijn opgenomen in het Taxibesluit aan te passen aan de apparatuur die op de markt beschikbaar is. In het voorjaar van 2010 zal ook de gegevensbank Centaurus (Communicatieplatform voor de Vlaamse taxidiensten en diensten voor het verhuren van voertuigen met bestuurder) in productie komen.

Samoerai! Speels muziektheater over kinderen en emoties in het verkeer

Wim Geysen, auteur en theatermaker, creëerde het theaterstuk Samoerai! in opdracht van ZEBRA. ZEBRA zet zich in voor een goede opvang van kinderen en jongeren die geconfronteerd worden met de gevolgen van een verkeersongeval. Het theaterstuk werd voor leerlingen van het lager onderwijs geschreven en vertrekt vanuit vragen en emoties van kinderen in het verkeer. Het stuk sensibiliseert hen op een speelse manier omtrent de gevaren van het verkeer. Samoeari! kan opgevoerd worden in scholen, cultuurcentra en theaterzalen. **Meer info:** www.zebra.be / www.wimgeysen.be. Boekingen en promotionele ondersteuning: www.avelinks.be

De Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een lokaal duurzaam mobiliteitsbeleid kan uitgewerkt worden i.s.m. andere partners en overheden.

Website: www.mobielvlaanderen.be/convenants/. **Abonnement**: www.mobielvlaanderen.be/ (tijdschriften en nieuwsbrieven). **Redactieadres**: Sandra De Bel, Kluwer, Motstraat 30, 2800 Mechelen, sandra.debel@kluwer.be. **Redactieraad**: Dominique Ameele (MOW), Filip Boelaert (kabinet minister Crevits), Erwin Debruyne (VVSG), Anneleen De Smedt (Agentschap Wegen en Verkeer), Frans Helon (MOW), Willy Miermans (Hogeschool voor Verkeerskunde), Marc Nuytemans (De Lijn), Bavo Smits (VSV), Dirk Verhoeven (MOW). **Verantwoordelijke uitgever**: ir. Fernand Desmyter, Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), Koning Albert II-laan 20 bus 2, 1000 Brussel.
© 2009 Vlaamse overheid Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Kluwer